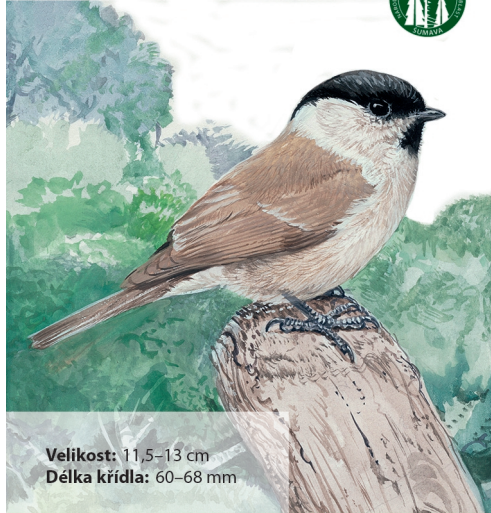

Velikost: 14–16 cm
Délka křídel: 80–99 mm

Pěnkava obecná

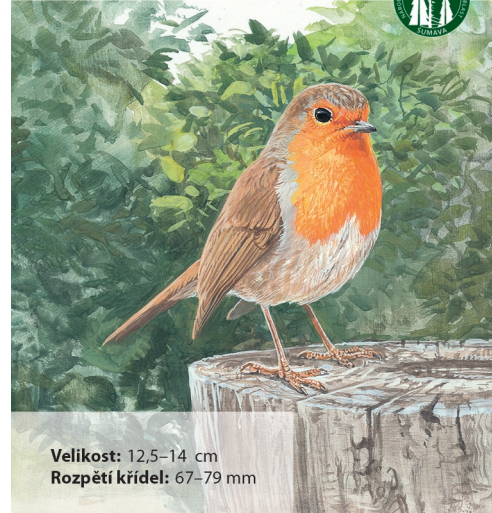
Fringilla coelebs
Buchfink / Chaffinch

Velikost: 11,5–13 cm
Délka křídel: 60–68 mm

Sýkora babka

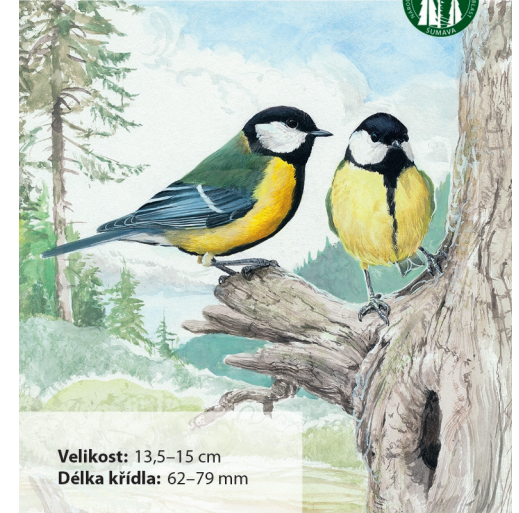
Pecile palustris
Sumfmeise / Marsh Tit

Velikost: 12,5–14 cm
Rozpětí křídel: 67–79 mm

Červenka obecná

Erithacus rubecula
Rotkehlchen / Robin

Velikost: 13,5–15 cm
Délka křídel: 62–79 mm

Sýkora koňadra

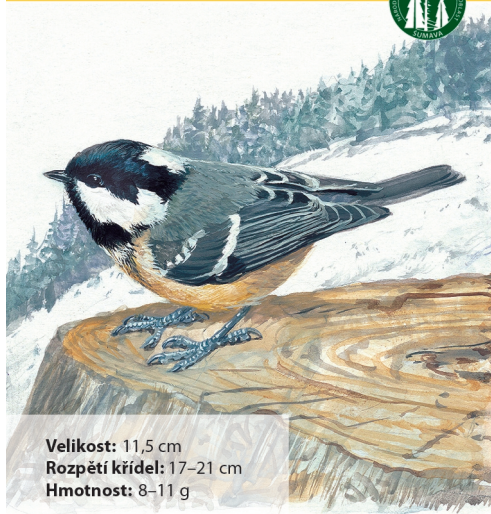
Parus major
Kohlmeise / Great Tit

Velikost: 11,5 cm
Rozpětí křídel: 17–20 cm
Hmotnost: 10–13 g

Sýkora parukářka

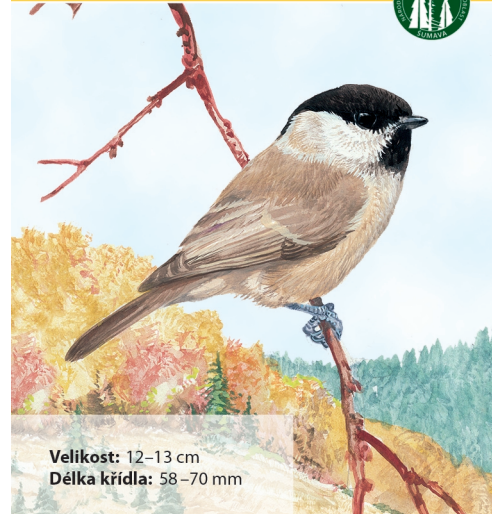
Lophophanes cristatus
Haubenmeise / Crested Tit

Velikost: 11,5 cm
Rozpětí křídel: 17–21 cm
Hmotnost: 8–11 g

Sýkora uhelníček

Parus ater
Tannenmeise / Coal Tit

Velikost: 12–13 cm
Délka křídel: 58–70 mm

Sýkora lužní

Poecile montanus
Weidenmeise / Willow Tit

Velikost: 10,5–12 cm
Délka křídel: 60–71 mm

Sýkora modřinka

Cyanistes caeruleus
Blaumeise / Blue Tit

Název: Sýkora koňadra

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** sýkorovití

Délka života: 9,5 roku (údaj ČR), 15 let (zahraníčí).

Mládata: Samička snáší nejčastěji 7–11 vajec. Hnízdí jednou až dvakrát za rok. Na vajíčkách sedí pouze samička

Hlas: Velice pestrý hlasový repertoár, často vydává různé neobvyklé zvuky. Zpěv je jednoduchý a hlasitý „cici-bé cici-bé“, „bé-ci bé-ci“. Varuje „čerrr“.

Hnízdo: Hnízdí v nejrůznějších dutinách. Kromě stromových dutin a ptačích budek si buduje hnízdo také v různých trubkách, sloupech, poštovních schránkách či hromadách dříví.

Potrava: Je velmi pestrá. Tvoří ji především hmyz, olejnatá semena a dužnaté plody. Mládata jsou krmena převážně housenkami a pavouky.

Popis: Největší sýkora, pro kterou je typické černé temeno hlavy, černá brada a bílé tváře. Spodina těla je jasně žlutá s černým podélným pruhem, který je u samců širší. Není plachá, častěji než jiné sýkory se pohybuje po zemi, kde hledá potravu a navštěvuje krmítka.

Výskyt: Částečně tažný druh, dospělí ptáci jsou převážně stálí. Na Šumavě a v Novohradských horách běžně hnízdí v různých biotopech. Nejpočetnější je v nadmořských výškách do 900 metrů.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sýkora modřínka

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** sýkorovití

Délka života: 11 let (údaj ČR), 9 let 8 měsíců (zahraníčí).

Mládata: Hnízdí dvakrát ročně. Snáší zpravidla 9–12 vajec, na kterých sedí pouze samička asi 13–15 dní.

Hlas: Ozývá se často ve větvích stromů a křovin – „cit cit“ nebo „cit ci dě“, varování je typické „cerretet“. Zpěv tvoří několik táhlých, ostrých tónů „síih síih, si-syrrr“.

Hnízdo: Hnízda umísťuje v nejrůznějších dutinách, nejčastěji v dutinách stromů nebo v ptačích budkách, ale také v pařezech, hromadách dřeva, ve škvírách zdí i v opuštěných hnízdech veverek.

Potrava: Hmyz, jeho larvy, pavouci, drobná semena, oříšky, na krmítku olejnatá semena a lůj.

Popis: Nezaměnitelná sýkora, pro kterou je typická modrá čepička, která je u samců tmavší, u mládát je světlá. Je velice cílá a nebojácná, dobře a rychle se pohybuje na tenkých větvičkách, často také hlavou dolů. Mimo dobu hnízdění poletuje ve smíšených hejnech po krajině.

Výskyt: Hnízdí v listnatých a smíšených lesích, hlavně v doubravách, v remízích, parcích a zahradách. V zimě hledá často potravu v rákosí. Jedná se o částečně migrující druh (hlavně mladí ptáci). Na Šumavě a v Novohradských Horách není příliš hojná. Vyskytuje se především v nižších polohách – asi do 900 m.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Červenka obecná

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** drozdovití

Délka života: 18 let 7 měsíců (údaj ČR), 18 let (zahraníčí).

Mládata: Samička snáší 4–6 vajec, na kterých sedí 14 dní, hnízdo mládata opouštějí průměrně po 13 dnech.

Hlas: Vábí hlasitým „ciks“, varovný hlas hlas je pronikavě tenké „sílit“. Zpěv je tišší a vysoký. Ozývá se po celý rok a je to čistá, perlivá řada tónů s krásnými trylky.

Hnízdo: Hnízdo si staví z mechu a listů v zemních polodutinách, v příkopech nebo v hustém podrostu či pod kořeny.

Potrava: Hmyz, brouci, červi, bobule, různé ovoce.

Popis: Načechraným peřím často působí zvláštním kulovitým dojmem. Nohy jsou vyšší, má nápadně černé oči. Celkové zbarvení je našedle olivově hnědé. Hlavním znakem je rezavočervená náprsenka vybíhající až na čelo. Mladí ptáci jsou bez červených prsou. Zdržuje se v křovinách nebo na zemi, rychle běhá. Létá rychle, vlnovitě.

Výskyt: Hnízdí ve všech druzích lesů, především listnatých a smíšených s bohatým podrostem, ale také v parcích a zahradách. Na Šumavě se vyskytuje celoplošně, je častým druhem horských smrčín.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sýkora lužní

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** sýkorovití

Délka života: 5,5 roku (údaj ČR), 11 let 4 měsíce (zahraníčí).

Mládata: Samička snáší nejčastěji 8–9 vajec, na kterých sama sedí. Mládata jsou krmena oběma rodiči.

Hlas: Vábení je drsné „čé čé čé“. Zpěv má dva typy tónů: klesající „tíu tíu tíu“ či normální „dý dý dý“.

Hnízdo: Hnízdo si staví z peří, chlupů a stébel trav zpravidla v dutině odumřelého dřeva na starých listnáčích. Tyto dutinky si sama vysekává. Na rozdíl od sýkory babky je typické, že v hnízdě není použit pro stavbu mech.

Potrava: Hmyz, jeho larvy, pavouci, v zimě drobná semínka.

Popis: Tato sýkora je velice podobná sýkorce babce. Líší se větší černou skvrnou zasahující hlouběji na líce a dále na hřbet. Skvrna na bradě zasahuje na hrud' a boky. Výrazné je světlé místo na křídlech, které je patrně zvláště na jaře. Oproti sýkoře babce má větší hlavu, stupňovitější ocas, na konci zakulacený.

Výskyt: Hnízdí ve vlhčích jehličnatých lesích, vlhkých listnatých a smíšených lesích, březinách, ale také na světlínách smíšených lesů, zřídka v zahradách a parcích.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sýkora babka

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** sýkorovití

Délka života: 8 let 7 měsíců (údaj ČR), 11 let 11 měsíců (zahraníčí).

Mládata: Samička snáší obvykle 7–9 vajíček, která sama vysazuje 12–15 dní. Mládata krmí oba rodiče.

Hlas: Vábení je časté, jde o typické ostré „pistje“ nebo „pistjededeď“. Má několik typů zpěvu, které se mohou střídat u téhož jedince. Často opakuje „čip čip čip“.

Hnízdo: Staví si miskovité hnízdo z mechu, lišejníků, stébel, zvířecích chlupů a peří do dutin stromů nebo pod kořeny stromů. Výjimečně si sama dutiny vytesává do pařezů.

Potrava: Hmyz, především housenky a larvy, pavouci, semena bodláku a travin.

Popis: Šedohnědá sýkora s bílými tvářemi a malou červenou skvrnou na bradě. Má velice podobné zbarvení jako sýkora lužní. Na rozdíl od ní má méně stupňovitý ocas, rovné hranaté ukončený nebo mírně vidličnaté vykrojený.

Výskyt: Hnízdí v listnatých a smíšených lesích, v remízích, parcích a zahradách i ve vlhkých křovinách. Na Šumavě jsou jejím nejčastějším hnízdním prostředím zbytky listnatých a smíšených lesů s přirozenou druhovou skladbou. Na Šumavě vystupuje až do 1 300 metrů. Jedná se o stálý druh.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sýkora uhelníček

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** sýkorovití

Délka života: 7 let u nás, v zahraničí 9 let

Mládata: Snůška 7–10 vajec, na kterých sedí samička 14–18 dní. Vylíhla mládata krmí oba rodiče 16–20 dní.

Hlas: Zpívá často. Stále opakuje jednoduché dvojslabičné „vidě vidě vidě...“.

Hnízdo: Hnízdí v dutinách stromů, ve ztrouchnivělých pařezech a nezřídka i v zemních norách lesních hlodavců. Často také hnízdí v budkách. Hnízdí jednou až dvakrát do roka.

Potrava: Živočišná i rostlinná. Živočišná složka je tvořena především hmyzem a jeho vývojovými stadii. Na podzim a v zimě se živí hlavně semeny jehličnatých stromů.

Popis: Sýkora uhelníček je naším nejmenším druhem sýkory. Má šedý až šedozelenavý hřbet a ocas, nažloutlé nebo šedé břicho, tmavé končetiny, černou hlavu s bílými lícemi a bílou skvrnou na zátylku, díky které ji můžeme rozpoznat od podobné sýkory lužní a babky. Přes léto se sýkora uhelníček objevuje jednotlivě, v zimě žije v menších hejnech často i ve společnosti jiných druhů sýkor. Obratně šplhá v korunách stromů a často visí i vzhůru nohama.

Výskyt: Vyskytuje se téměř v celé Evropě, severní a střední Asii a severozápadní Africe. Je částečně tažná, část střeoevropské populace na zimu migruje především do jižní Evropy.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Pěnkava obecná

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** pěnkavovití

Délka života: 10 let 4 měsíce (údaj ČR), 14 let (zahraníčí).

Mládata: Hnízdění probíhá 2x do roka. Samička snáší nejčastěji 4–5 vajec. Mládata krmí oba rodiče asi 2 týdny.

Hlas: Zpěv je velmi častý, hlasitý a výrazný. Vábí „pink pink“, v letu „jip“. Zpěv hlasitý „rrr-čaf čaf čaf“.

Hnízdo: Hnízdo staví na stromech ve vidlicích a rozsochách větví.

Potrava: Živí se rostlinnou i živočišnou potravou. Především semeny, ovocem, hmyzem, pavouky a obilím.

Popis: Samec je velice pestře a nápadně zbarvený. Samice jsou zbarvené spíše do šedohněda. Pěnkava patří k nepočetnějším ptačím druhům u nás. Létá rychle ve vlnkách. Během tahu tvoří velká hejna. Při hledání potravy pobíhá po zemi a pokyvuje hlavičkou. Často ji můžeme spatřit na krmítkách.

Výskyt: Částečně tažný druh. Starší ptáci (20%) u nás zimují. Hnízdí v lesích všech typů i ve stromových porostech v otevřené krajině včetně lidských sídel od nížin až vysoko do hor. Na Šumavě zalétává až nad 1 300 m n. m.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sýkora parukářka

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** sýkorovití

Délka života: 5 let 8 měsíců (ČR), 11 let (zahraníčí)

Mládata: Snůška zpravidla 5–7 vajec, na kterých sedí pouze samice, a to 13–18 dní. Vylíhla mládata krmí oba rodiče 20–22 dní.

Hlas: Vábení zní nejčastěji jako „cicigyrrrr“ nebo „gyrrrr“. Zpěv je tichý, cvrčivý.

Hnízdo: Hnízdí v dutinách stromů. Občas si hnízdí dutinu sama vydlabává ve ztrouchnivělých stromech nebo pařezech. Obývá také ptačí budky. Hnízdí jednou až dvakrát do roka.

Potrava: Živočišná – hmyz a jeho vývojová stádia (vajíčka, housenky apod.), i rostlinná – především semena jehličnatých stromů.

Popis: Mezi ostatními sýkorami je zcela nezaměnitelná díky výrazné chocholce na hlavě a své neposednosti. Typická je také černá skvrna na bradě. Vrchní část těla je hnědá, spodní pak bílá. Pohybuje se v korunách jehličnatých stromů, na listnatých stromech ji lze pozorovat jen výjimečně. Jedná se o stálý druh, mimo hnízdní období se potuluje v okruhu asi 5 km od svého hnízdiště. Během zimy ji můžeme spatřit také na krmítku. Potravu sbírá především ze škvír stromové kůry.

Výskyt: Vyskytuje se kromě severu Skandinávie a Itálie až po Ural. Je stálá, bývá jen v malých hejnech a s ostatními sýkorami se sdružuje málokdy.

Ilustrace: Pavel Procházka